

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Elišky Cihlářové v právní věci žalobce: **I. K.**, zastoupeného Michalem Benčokem, advokátem se sídlem Václavské nám. 17, Praha 1, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 3. 2003, č. j. OAM-991/VL-07-12-TZ-2003, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 2. 2004, č. j. 24 Az 1182/2003-21,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Odměna advokáta Michala Benčoka **s e u r č u j e** částkou 2 150 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 27. 3. 2003, č. j. OAM-991/VL-07-12-TZ-2003, žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb. Rozhodnutí žalobce napadl v zákonné lhůtě žalobou u Krajského soudu v Ostravě.

V žalobě zejména obecně namítal, že správní orgán v řízení o jeho věci porušil ustanovení § 3 odst. 3 správního řádu, neboť se žádostí nezabýval odpovědně a svědomitě, § 3 odst. 4 správního řádu, protože nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nevedl

správní řízení tak, aby posílil důvěru žalobce ve správnost jeho rozhodování, § 32 odst. 1 správního řádu, neboť nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, § 33 odst. 2 správního řádu, protože žalobci nedal možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladu a ke způsobu jeho zjištění, ustanovení § 46 správního řádu, neboť napadené rozhodnutí nevyšlo ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu, a § 47 odst. 3 správního řádu, protože odůvodnění rozhodnutí není přesvědčivé a žalovaný se nevypořádal se všemi provedenými důkazy. Žalobce rovněž namítl porušení § 12 a § 91 zákona o azylu: domnívá se totiž, že v jeho případě byly naplněny zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nebo alespoň pro uplatnění překážky vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Žalobce v žalobě ohledně skutkových důvodů odkázal na obsah správního spisu, zejména na žádost o udělení azylu a protokol o pohovoru.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ani jednu z procesních námitek krajský soud neuznal za důvodnou, stejně pak uzavřel i ohledně námítky věcné. Žalobce měl o azyl požádat hned v první zemi, kde měl reálnou možnost tento status obdržet a kde by byla garantována jeho základní práva a svobody. Polsko, kterým žalobce projížděl, přitom je tzv. třetí bezpečnou zemí ve smyslu § 2 zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku žalobce (dále též „stěžovatel“) brojil včas podanou kasační stížností. Namítl, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku, zda byly dány předpoklady pro rozhodnutí žalovaného podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Krajský soud nedostatečně zhodnotil reálnou možnost žalobce podat žádost o azyl v Polsku; zopakoval některé žalobní body, týkající se nezjištění úplného stavu věci, neúplnost důkazů opatřených správním orgánem. Jím uvedené důvody lze podřadit pod azylové důvody § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť má obavy o život. Vláda na Ukrajině není schopna zajistit bezpečnost občanů před kriminalitou. Stěžovatel dále poukázal na to, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování a nebylo tedy možné ve věci spravedlivě rozhodnout; v tom tkví důvod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Stěžovatel nesouhlasil ani s tím, jak se krajský soud vypořádal s překážkou vycestování; tvrdí, že v případě návratu na Ukrajinu bude vystaven perzekuci a ponižujícího zacházení.

Stěžovatel rovněž požádal o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti. O této žádosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo ve věci samé.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti oprávněnost všech stížních námitek popřel.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel namítl, že krajský soud nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda v případě žalobce je možné postupovat podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Nemá ale pravdu. Podle zmíněného ustanovení se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel o azyl přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Bezpečnou třetí zemí se přitom s souladu s § 2 odst. 2 zákona o azylu rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem,

nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může vrátit a požádat o dělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy (*scil.* Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků z roku 1967, uveřejněné pod č. 208/1993 Sb.), aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Stát není bezpečnou třetí zemí, pokud na něj lze vztáhnout překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel z Ukrajiny do České republiky přicestoval autobusem, a to přes Polsko, kde mu byly při hraniční kontrole zkontrolovány doklady pohraničními úřady. Stěžovatel tedy v Polsku pobýval, byť krátce, a měl možnost tu kontaktovat zástupce státních orgánů a požádat o azyl. Úsudku správního orgánu a krajského soudu o tom, že Polsko je tzv. třetí bezpečnou zemí, přitom nelze nic vytknout. Polsko je smluvní stranou Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků z roku 1967, polská právní úprava azylové problematiky odpovídá principům touto úmluvou založených a tyto principy jsou také v praxi dodržovány. Státní orgány této země nevracejí uprchlíky do země, kde by jejich život nebo osobní svoboda byly ohroženy na základě rasy, náboženského vyznání, národnosti, příslušnosti k určité společenské skupině nebo politického přesvědčení nebo kde jim hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu smrti anebo jejich život je ohrožen v důsledku válečného konfliktu. Otázky azylu jsou v Polsku upraveny cizineckým zákonem z roku 1997. O udělení azylu rozhoduje nezávislý uprchlický úřad, proti jehož rozhodnutí se lze odvolat k soudu. Osoby, které jsou vráceny do Polska na základě readmisních dohod, mají právo požádat o azyl. Na Polsko rovněž nelze vztáhnout překážku vycestování.

Nejvyšší správní soud dále opakovaně připomíná (srov. č. 18/2003 Sb. NSS, č. 327/2004 Sb. NSS), že azylové řízení je do značné míry založeno na principu, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi (čl. 43 Listiny základních práv a svobod) má o azyl požádat vždy již v první zemi, v níž má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a v níž budou garantována jeho základní práva a svobody. Touto zemí je zpravidla tzv. bezpečná třetí země ve smyslu § 2 zákona o azylu. Subjektivní právo na azyl je přitom právem na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemích původu, nikoliv právem vybrat si zemi, v které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit.

Ohledně námitky týkající se překážky vycestování je namístě rovněž odkázat na již konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 9. 9. 2004, č. j. 2 Azs 147/2004-41, publikovaný pod č. 409/2004 Sb. NSS), podle které „*Rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nelze považovat za rozhodnutí o neudělení azylu ve smyslu § 28 tohoto zákona. Za takové lze považovat pouze rozhodnutí, kterým Ministerstvo vnitra rozhodne o neudělení azylu pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 téhož zákona po věcném posouzení důvodů tvrzených žadatelem o azyl. V případě, kdy Ministerstvo vnitra rozhodne o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nečiní již výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.*“ Obdobně je nutno vztáhnout tento závěr i na další typ zkráceného řízení podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Proto nebylo

a není důvodu se otázkou překážky vycestování věcně zabývat; v tomto směru tedy není ani žalovanému ani krajskému soudu co vytýkat.

Stěžovatel dále namítl nedostatečně provedené dokazování před správním orgánem, v čemž spatřoval důvod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Pod tento stížní důvod je pak třeba podřadit i tvrzení o nesprávném úsudku krajského soudu v tom, že správní řízení netrpělo procesní vadou (nedostatkem dokazování ve správním řízení a odůvodnění rozhodnutí žalovaného). V těchto námitkách však Nejvyšší správní soud stížnosti přisvědčit nemohl.

Posuzování žádosti o udělení azylu se sestává z řady procesních a materiálních hledisek obsažených v zákoně o azylu, na které je třeba nahlížet v jejich vzájemné provázanosti a časové souslednosti. Jestliže tedy v daném případě byla stěžovatelova žádost zamítnuta proto, že žadatel přichází z třetí bezpečné země [§ 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu], nelze žalovanému vytýkat, že se podrobně nezabýval podstatou žádosti. To by bylo nadbytečné. Řečeno jinak: i když by žalovaný shledal, že stěžovatel byl v zemi původu skutečně pronásledován z politických, náboženských či rasových důvodů, nezakládalo by to jeho právo na udělení azylu, jestliže by přišel do České republiky z bezpečné třetí země. Přitom Nejvyšší správní soud již shora uzavřel, že žalovaný i krajský soud se dostatečně podrobně a přesvědčivě vypořádaly s tím, že Polsko je bezpečnou třetí zemí, respektující základní práva a svobody a demokratické principy právního státu. Své úvahy žalovaný přitom v rozhodnutí dostatečným způsobem popsal a z rozhodnutí je tak zcela seznatelné, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí a jakými důvody byl žalovaný veden při hodnocení důkazů. Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítal také stížní důvod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.; krajský soud prý řádně nepřezkoumal rozhodnutí žalovaného z hlediska procesních žalobních námitek. Tak tomu ale není. Naopak krajský soud rozhodnutí žalovaného z hlediska procesních žalobních námitek v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal; na obecně formulované procesní žalobní námítky soud reagoval a v obecné rovině se s nimi také řádně vypořádal. Krajský soud k těmto námitkám po přezkoumání rozhodnutí uvedl, že žalovaný si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí a vycházel tak ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného rovněž vyplývá, jakými důvody byl veden při hodnocení důkazů. Krajský soud tedy své rozhodnutí i dostatečným způsobem odůvodnil. Za této situace nebyl postup soudu v rozporu se zákonem a důvod kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. není dán.

Nejvyšší správní soud tedy zhodnotil všechny stížní námítky jako nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Žalobci byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.).

Výše odměny byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě právního zastoupení a v písemném podání týkajícím se věci samé ze dne 20. 8. 2004, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 2 x 1 000 Kč a 2 x 75 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 2 150 Kč.

Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. července 2005

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu